

Lisa 3. KSH programmile saabunud seisukohtadega arvestamine

Rauni POÜ Väljaküla küla veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine

Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõule laekunud pädevate asutuste ettepanekute ja seisukohtadega arvestamine

Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi osas küsiti seisukohti Saare Maavalitsusest, Saaremaa Keskkonnateenistusest, Muinsuskaitseametilt ja Sotsiaalministeeriumilt.

1. Muinsuskaitseametilt saabus elektrooniline kiri 8.märtsil 2007. a, milles teatati, et planeeritaval katastriüksusel 55001:005:0296 kultuurimälestisi ei asu.

2. Sotsiaalministeeriumilt saabus elektrooniline kiri 29.märtsil 2007. a, milles soovitati KSH käigus tuua välja ka leevendavad meetmed juhaks, kui joogiveeks kasutatav joogiveeallikas (sh salvkaevude joogivesi) saab reostatud seoses kavandatava tegevusega. Seega tuleks ka reostuse korral tagada elanikele joogivee kättesaadavus. Lisaks soovitati KSH aruande eelnõu kohta küsida arvamust ka kohalikult tervisekaitsetalituselt.

Vastus: Kavandatava tegevusega kaasnevat võimalikku reostust ning joogivee kättesaadavuse temaatikat käsitletakse KSH aruandes punkt 4 valdkonna „Mõju põhjaveele, pinnaveele (reostumise risk)” all.

3. Pärnu Tervisekaitsetalituse seisukoht programmile saabus 03.07.2007 kirjaga nr SA/1-11-1/92, milles toonitati, et edaspidisel planeerimisel ja projekteerimisel tuleb arvestada pinna- ja põhjavee reostumise riski. Joogivee kvaliteedi halvenemisel tuleb ette näha elanike varustamine kvaliteetse joogiveega. Samuti vajab käsitlemist sõnniku käitlemine, mis võib tekitada probleeme elanike hulgas (kärbsed ja ebameeldiv lõhn).

Vastus: Toodud seisukohti võetakse aruande koostamisel arvesse.

Koostas:

Reet Kivisild
OÜ Alkranel
J. Hurda 35, Tartu 51 005
7 366 676
reet@alkranel.ee

Lisa 4.

- KSH programmi esimese avaliku arutelu protokoll ja osalenute nimekiri
- KSH programmi avaliku kordusarutelu protokoll ja osalenute nimekiri

Rauni POÜ Väljaküla küla veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõtjude strateegiline hindamine

Keskkonnamõtju strateegilise hindamise programmi avalik arutelu

PROTOKOLL

10. juuli 2007
Tagavere Algkool

Arutelu algus kell 13.00 ja lõpp kell 14.15.

Arutelu juhatas: Kalle Kadalipp

Protokollis: Riina Raasuke

Osalejad: arutelul osales 12 inimest (osalejate nimekiri lisatud)

Päevakord:

1. Rauni POÜ Väljaküla küla veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõtju strateegilise hindamise (KSH) programmi tutvustamine (Alar Noorvee)
2. Rauni POÜ Väljaküla küla veisefarmi detailplaneeringu tutvustamine (Kalle Kadalipp)
3. Küsimused ja ettepanekud KSH programmi täiendamiseks.

KUULATI:

Alar Noorvee (OÜ Alkranel, KSH juhtekspert) andis ülevaate KSH programmist ja protsessi senisest käigust. Kuna esimest KSH algatamise otsust ei olnud avalikustatud seaduse nõuete kohaselt, tuli Orissaare vallal KSH uuesti algatada. Kõige olulisem punkt, mis uue avalikustamisega programmis muutus, on loomade arv. Esialgu sai programmi ikkagi vale loomade arv, kuna vanasse lauta planeeritud loomi sai eksikombel arvestatud topelt. Kõige olulisem info on see, et uus kavandatav laut mahutab peale teise etapi valmimist 424 lüpsilehma ja 180 noorlooma. Vanasse lauta peaks lõpuks jääma 239 noorlooma ja 25 lüpsilt maas olevat lehma.

Alternatiivid on endiselt samad, lihtsalt loomade arv on täpsustunud. Hindame seda, millised oleks mõjud, kui uut farmi ei rajataks. Esimeseks alternatiiviks oleks kavandatav tegevus maksimaalse loomade arvuga pärast teise etapi valmimist, kus kasutatakse loomade vabapidamist. Vabapidamine on loomade seisukohast parem, sest võimaldab nende liigiomast käitumist. Teine alternatiiv oleks lõaspidamisega laut. Üks oluline erinevus alternatiivide vahel oleks sõnnikukäitlus: vabapidamisega lauda puhul oleks kasutuses vedelsõnnikutehnoloogia ja lõaspidamise korral tahkesõnnikutehnoloogia.

Erinevatele valuküsimustele on ka juba tähelepanu juhitud: sõnnikukäitlusest ja söödahoidlast tulenev mõju, põhja- ja pinnavee reostumise oht (sealhulgas salv- ja puurkaevude vee saastumise küsimused), kohalike elanike poolt tõstatatud küsimus laudea veetarbe mõjust põhjaveevarudele, sõnnikukäitluse ja farmi tegevusega seotud lõhnaprobleemid ja tolmu teke ning teede kvaliteet. Oluline täiendus võrreldes eelmise

avaliku aruteluga on see, et programmis on kirjas uue lauda keskkonnamõjude hindamine koosmõjus vana laudaga. Vastavalt mõjudele peame me välja pakkuma leevendavaid meetmeid, milleks võib olla näiteks ka loomade arvu vähendamine. Toimub alternatiivide võrdlemine vastavalt toodud hindamismetoodikale. Erinevatele mõjuvaldkondadele antakse kaalud, olulisemad küsimused, nagu antud juhul ilmselt põhjavee küsimused ja õhukvaliteet, saavad hindamisel olulisema kaalu ja annavad koondihindesse suurema osa. Kaalud määratakse delphi meetodil, kus ekspertgrupi liikmete poolt antud hinnangud keskmistatakse.

Lühidalt ka ühest kirjast, mis avalikustamise käigus saabus. Hr Peeter Vellamäe saatis meile e-postiga mõned küsimused. Esimene küsimus puudutas lõhna valemit. Seda valemit ei ole olemas, aga lõhnaemissiooni arvutatakse laudast ja sõnnikuhooldlast lenduva ammoniaagi hulga järgi. Sõnnikus olevast ammoniaagist, mis on põhiline lõhnatekitaja, umbes 10 % lendub laudas ja nt laguuntüüpi sõnnikuhooldlast lendub hinnanguliselt 40-60% ammoniaagist, kui ta on katmata. Kaetud hooldlast lendub 80-90% vähem. Tekkiva sõnnikukoguse ja hooldlate pindala põhjal on võimalik arvutada lenduvad ammoniaagikogused ja arvestades valdavaid tuulesuundi saab läbi viia õhusaaste modelleerimise, mis näitab ära võimalikud kontsentratsioonid. Siinkohal pean ära märkima, et õhusaastennormid ja inimese nina on erinevad küsimused. Inimene võib lõhna tunda ka siis, kui kontsentratsioonid jäävad normi piiridesse.

Teine küsimus puudutab põhjavee kättesaadavust. Olemasoleva puurkaevu kohta on tehtud proovipumpamised. Antud on andmed suurema ja väikesema alanduse korral. Meie lähtume väiksemast kogusest ja võrdleme seda laud päevase veetarbega. Esialgne arvutus näitas, et laut kasutaks ära ligikaudu poole puurkaevu veeandvusest ja võrreldes praeguse olukorraga ei tohiks tekkida olulisi komplikatsioone. Siin kirjas on mainitud, et salvkaevust kadus vesi ära, kui laut ehitati. Sellega seoses me püüame veel koguda geoloogilist infot. Salvkaev võtab vett ülemisest kihist ja puurkaev alumisest kihist ning üksteist need mõjutada ei tohiks. Küsimise selle probleemi kohta arvamust ekspertidelt.

Notariaalse kinnituse kohta ei oska hetkel öelda, kas ükski õigusakt annab õiguse selle nõudmiseks. Aga kui meie mõju hindamise tulemusena leitakse, et põhjaveevarudele on oluline oht, anname keskkonnateenistusele soovitusel tagamaks joogivee kättesaadavus ka lauda rajamisel.

Juurdepääsutee on ka tõstatatud küsimuseks. Sellega probleemiga kindlasti arvestame. Miks ei rajata lauta Arjusse, oskab arendaja paremini vastata. Meie ülesanne on käsitleda lauda rajamise võimalusi Väljaküla külas

Kalle Kadalipp (AS VMT Ehitus, arhitekt): Arendaja soovil loomade arv võrreldes eelmisel avalikustamise jagatud infoga veidi muutub. Üks algelt kavandatud neljast lüpsilehmade grupist asendatakse noorloomade alaga. Keskkonnamõjud hindamise käigus analüüsitakse ka sõnnikumahuti küsimust: kas saab rajada laguunmahuti või tuleb teha rõngasmahuti. Eelmine kord oli juttu avalikust teest, mis läheb kahe lauda vahelt läbi. Nüüd on selgunud, et olmeblokk tuleb siiski mõlemasse lauta ja need toimivad eraldiseisvatena. Olemasoleva lauda tahkesõnnikuhooldla tuleb arendajal viia vastavusse

keskkonnanõuetega. Varem oli juttu platist, kus hakatakse hoidma rullisilo. Praegu on plaanis kasutada silo hoidmiseks olemasolevaid hoidlaid ja platsil tehakse rullid ainult lahti. Tahaks veel märkida, et eelmisel avalikustamisel tulnud kirjas tehtud ettepanekutega arvestatakse ka.

KÜSIMUSED JA ETTEPANEKUD:

Peeter Vellamäe (kohalik elanik): Vesi kadus salvkaevudest siis, kui lauda puurkaevus tehti proovipumpamist. kuskohast tuleb elekter? Kas elektriliini 10m kaitsetsooni ka on arvestatud?

Kalle Kadalipp: praeguste plaanide kohaselt olemasolevast alajaamast, elektrivõimsust peaks olema piisavalt. Kaitsetsooni on arvestatud, sinna ehitamine ei ole tegelikult keelatud, see tuleb kooskõlastada. Seal ei soosita mehhanismidega töötamist.

Elle Mäe (kohalik elanik): Vee teema on väga hell küsimus. Veetrass, mis on pumbajaamast elamute juurde kavatud, külmub ka talvel mõnikord ära.

Alar Noorvee: Praegusel hetkel on vee ärakadumine meie jaoks ka arusaamatu, aga me uurime seda lähemalt.

Endel Salu (Rauni POÜ osanik): Kui puurkaev ei ole korralikult manteldatud, siis see selgitab, miks proovipumpamisega vesi ära kadus. Ülemise veekihi vesi pääseb sel juhul puurkaevu. Sel ajal tehti tihti niiviisi.

Alar Noorvee: Projekti järgi on manteltoru läbi viidud, aga kui puurkaev ei vasta passile, siis võib selles probleem olla tõesti.

Ahti Mäe (kohalik elanik): kuidas läbisõit sealt jääb: kas valla tee jääb valla elanike käsutusse võib hakkab seal käima majandustegevus? Praegugi on teatud kellaegadel sealt raske läbi pääseda.

Kalle Kadalipp: juurdepääs krundile jääb nagu igale krundile ikka avalikult teelt. Pidevat tee kasutamist ainuüksi farmide teenindamiseks ja selle kinnipanemiseks ei ole plaanis.

Ahti Mäe: Kuidas karjaaiad hakkavad käima ja kuskohast karja aetakse? Varem oli juttu, et loomad hakkavad siiski väljas käima

Kalle Kadalipp: Kari on kogu aeg laudas, karja liikumist ei ole.

Villu Maamägi (VMT ehitus): Tegemist on robotlüpsilaudaga, loomad ei saa väljas käia.

Aive Kesküla (Rauni POÜ juhatuse esimees): See puudutab pigem noorloomi, aga Väljakülas pole karjatamiseks sobivaid tingimusi. Pigem tuleb loomad sel juhul viia Kareda lauta.

Kalle Kadalipp: mis puudutab piiret, siis see näidatakse detailplaneeringus, kus on kohustus, vajadus või võimalus seda rajada.

Villu Maamägi: Kohu tegevus on kavandatud selliselt, et juurdepääs toimub avaliku teed pidi, aga manööverdamine toimub krundil. On ka selliseid kohti, kus tuleb tee laadimise ajaks kinni panna. Siin seda ei ole.

Alle Vellamäe (kohalik elanik): Kas surnud loomade jaoks on ka mingi ruum ette nähtud? Siin on surnud loomad vedelenud päikse käes lauda taga 4-5 päeva?

Alar Noorvee: Selline on asjakorraldus kogu Eestis. Saaremaal käib loomi vedav auto kaks korda nädalas, igal pool mujal Eestis umbes sama tihti

Villu Maamägi: Oma kogemuste põhjal võin öelda, et igal pool maailmas on nii. Kui ehitada külmkamber, siis peaks piimaliiter oluliselt rohkem maksma.

Alar Noorvee: Süsteem on nii üles ehitatud seepärast, et varem töötanud matmiskohtadest hakkas isolatsioon, kui seda üldse oli, läbi laskma ja toimus põhjavee saastumine. Nüüd viiakse kõik loomad Väike-Maarjasse, see on küll veidi ebameeldiv, aga otsest terviseriski siiski ei kaasne.

Kalle Kadalipp: loomade hoidmise koht näidatakse detailplaneeringus ära. Arvestatakse sellega, et see ei oleks avalikult teelt nähtav.

Alle Vellamäe: Kuhu lüpsiplatside puhastusveed juhitakse, mis on pesuainetega segamini?

Kalle Kadalipp: täpset vastust sellele praegu anda ei saa, see sõltub ka keskkonnateenistuse arvamusest. Üldjuhul juhitakse pesuveed sõnnikumahitisse ja läheb siis koos sõnnikuga põllule. Aga kui keskkonnateenistus ei pea seda sobivaks, tuleb ehitada eraldi mahuti. Täpne vastus selgub töö käigus.

Alar Noorvee: suurem osa pesuainetest on fosfori- või lämmastikupõhised. Need on küll tihti toodetud sünteetiliselt, kuid ained on sarnased neile, mis sisalduvad sõnnikus. Tegelikult on isegi otstarbekam pesuvee kogumine koos sõnnikuga, sest pesuvee kogus on suur ja reoveepuhastites ei ole sellega üldjuhul arvestatud.

Ahti Mäe: kui suur päevane pesuvee kogus on?

Alar Noorvee: kui ma nüüd kiirelt arvutades ei eksinud, siis umbes 7 m³ päevas.

Elle Mäe: Kust see vabapidamisega lautade idee tulnud on? Kas ei või olla, et kui loomad on kogu aeg sees, siis hakkavad haigused levima?

Kalle Kadalipp: ei oska nii täpselt vastata, aga eks ta koos kapitalismiga on levinud. Vabapidamisega lautades on piimatoodang suurem, lehmad on vähem stressis. Meile on ta tulnud piimaseadmete tarnijate kaudu.

Aive Keskküla: põhiline haigus, mida me antibiootikumidega ravime, udarapõletik, vabapidamisega laudas ikkagi väheneb. Lehma üldine tervis paraneb, ravimite kogus väheneb. Jalahaigusi võib tekkida, kuigi lõaspidamisega võib neid talve jooksul samamoodi olla.

Kalle Kadalipp: tagasisidena olen kuulnud, et probleeme võib olla just vanemate loomadega, kellel esimestel aastatel tekib jalaprobleeme. Põrandad ei ole alati õigesti tehtud. Üldiselt loomade tervis siiski paraneb.

Alle Vellamäe: lehmad on siis kivipõranda peal, allapanu ei kasutata?

Kalle Kadalipp: see sõltub, kuidas rahakott kannatab. Asemel kaetakse põhuga või mattidega, nagu antud juhul. Sellel alal, kus liigub sõnnikukraap, on kõige parem, aga ka kallim, kummimatt. Antud juhul on lüpsiala kaetud kummimattidega

Peeter Vellamäe: kuidas putukate levikuga on?

Kalle Kadalipp: Kärbeste arv pigem väheneb, nad on rohkem seotud tahkesõnnikuga.

Villu Maamägi: nendes lautades on korralik ventilatsioon, kärbestel ei ole seal mugav. Õhk paisatakse kõrgemale, kui elamute korstnad on.

Ahti Mäe: see ventilatsioon puhub laudast õhu välja, aga teatud madalrõhu tingimustes tuleb hais elamute juurde. See sõltub atmosfääri tingimustest, kui on niiske seisev õhk, siis tuleb kõik vastu maad. Isegi kuivisõnnikuhoidlaga on praegu haisu tunda.

Alar Noorvee: õhusaaste modelleerimine tehakse halbade ilmastikutingimuste kohta. Seda, et ühelgi päeval aastas probleemi ei ole, kindlasti ei saa olla.

Ahti Mäe: kes moodustavad ekspertgrupi?

Alar Noorvee: ekspertgrupi moodustavad esialgu meie firma töötajad. Mina juhteksperdina ja teised inimesed, kellel kõigil on keskkonnaalane haridus ja kogemus keskkonnamõjude hindamisel. Vajadusel konsulteerime mõne teema juures väljastpoolt mõne valdkonna tippspetsialistiga. Näiteks õhumodelleerimise juures oleme siiani teinud koostööd Tartu Ülikooli õhusaaste modelleerimise teaduri Marko Kaasikuga.

Ahti Mäe: Kellel on Eestis üldse õigus selliseid hinnanguid anda?

Alar Noorvee: keskkonnamõju hindamine on litsentseeritud tegevus, mille jaoks on vaja vastavat haridust ja töökogemust. Minul on litsents 2002. aastast ja üks inimene meie firmas sai just veel litsentsi. Strateegilise hindamise juures litsentse ei ole, aga nõuded on

suhteliselt sarnased. Üldiselt õigus keskkonnamõjusid hinnata tekib hariduse ja vastava töökogemusega.

Ahti Mäe: Kas Rauni on majanduslikku tasuvust ka hinnatud? Miks seda uut lauta vaja on?

Aive Keskküla: Uut lauta on vaja, sest vanad on lagunened ja ei vasta enam nõuetele, siis tootmist jätkata ei saa. Tasuvuseks arvestatakse üldjuhul 20 aastat.

Elle Mäe: Jutuks on olnud, et kaalumisel oli kaks kohta: Väljaküla ja Arju.

Aive Keskküla: Arju lauta ei saa enam kasutada, see tuleb lammutada. Väljaküla laut on kasutatav ja sinna on juba tehtud olulisi investeeringuid. Tänapäeva tendents on see, et laudad tehakse pigem ühte kohta.

Ahti Mäe: Kas ei oleks parem saastet hajutada? Jätta Väljakülla vana laut ja teha uus kuhugi mujale, elamutest eemale.

Alar Noorvee: Tegelikult siin on laut elamutest suhteliselt kaugel. On selliseid kohti, kus vahemaad on alla 100 m. Kasutusele tuleb võtta meetmed, et reostust vältida igal pool, mitte seda hajutada. Väikesed riskid on iga inimtegevusega. Meie ülesanne on hinnata, kas mõjud on siinkohal olulised, või on nad väikesed.

Protokollis:
Riina Raasuke

Rauni POÜ Väljaküla küla veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõjude strateegiline hindamine

Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalik arutelu

PROTOKOLL

17. mai 2007
Tagavere Algkool

Arutelu algus kell 13.00 ja lõpp kell 14.05.

Arutelu juhatas: Kalle Kadalipp

Protokollis: Riina Raasuke

Osalejad: arutelul osales 16 inimest (osalejate nimekiri lisatud)

Päevakord:

1. Rauni POÜ Väljaküla küla veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi tutvustamine (Alar Noorvee)
2. Rauni POÜ Väljaküla küla veisefarmi detailplaneeringu tutvustamine (Kalle Kadalipp)
3. Küsimused ja ettepanekud KSH programmi täiendamiseks.

KUULATI:

Alar Noorvee (OÜ Alkranel, KSH juhtekspert) tutvustas Rauni POÜ Väljaküla küla veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi.

Kalle Kadalipp (AS VMT Ehitus, arhitekt) andis ülevaate detailplaneeringuga kavandatavast tegevusest koos illustreerivate fotode ja robotlüpsi tehnoloogiat tutvustava filmiga.

Laut rajatakse kahes etapis. Esialgu rajatakse lüpsilaut 284 lehmale ja üks sõnnikumahuti. Teises etapis loomade arv kahekordistub ja rajatakse juurde teine sõnnikumahuti. Lauta tulevad robotlüpsiseadmed. Sõnnikukäitlus toimub vedelsõnniku tehnoloogial, kus sõnnikukraap tõmbab sõnniku ristkanalisse ja sealt pumbatakse see mahutitesse.

KÜSIMUSED JA ETTEPANEKUD:

Heiki Kapp (Värava talu): Uue laudaga kaasneb palju liiklust. Mida on plaanis teha teega, tolmu on häiriv.

Kalle Kadalipp: Olulist liikluse kasvu pole uue lauda rajamisega ette näha, aga mingil määral kindlasti.

Tiit Põld (Orissaare Vallavalitsus): Vald on teadvustanud vajaduse selle tee asfalteerimiseks. Millal lahendus saabub, on praegu raske lubada.

Heiki Kapp: Kui asfalteerimisega läheb aega, siis ehk saab seni tolmu vastu teha midagi muud, näiteks teed soolatada.

Liia Krumm (Saaremaa KKT): Täpne loomade arv tuleks kindlaks määrata. Ehitusloa väljastamine järgneb kompleksloale ja kui kompleksloa koostamine osutub vajalikuks, oleks otstarbekas seda keskkonnamõju hindamisega koos teha.

Kuuder Aare: Kui palju vaakumpump müra tekitab?

Kalle Kadalipp: Enamusseadmeid jäävad olmemüra tasemele. Ainuke märkimisväärne müraallikas on kompressor, mida kasutatakse piima jahutamiseks. Täpse mürataseme osas jään vastuse võlgu, siiani pole sellega probleemi olnud. Seade on hoones sees ja seinad summutavad müra.

Alar Noorvee: meie kogemuse põhjal farmidega olulist müraprobleemi ei kaasne.

Ahti Mäe (Kohalik elanik): Vana lauta pole programmis üldse mainitud. Tegin kord juba ettepaneku lisada hindamisse ka vana laut.

Alar Noorvee: Eelmisel mitteametlikul koosolekul tehtud ettepanekuid ei ole veel programmi sisse viidud, seda tehakse koos käesoleval koosolekul laekuvate ettepanekutega. See teema lisatakse programmi.

Ahti Mäe: Millistele andmetele tuginetakse hüdrokeoloogia hindamisel? Kas saab kindel olla, et lauda suurema veekasutuse tõttu ei jää ümbruskonna kaevud kuivaks?

Alar Noorvee: Küla kaevud on enamasti salvkaevud, laut võtab vett puurkaevust ja kuna tegu on erinevate veekihtidega, siis lauda veekasutus salvkaeve ei mõjuta. Saame kasutada Eesti Geoloogiakeskuse andmeid, sealhulgas ka andmeid farmi puurkaevu kohta. Kaevu veandvust saab võrrelda kasutatava veehulgaga.

Meelis Albert (Saaremaa KKT): 300 lehma lisandumisel ei teki nõukogude aegsete veenormide kohaselt (100 l lehma kohta) siin mingeid probleeme. Tegelikud kasutatavad veekogused on veelgi väiksemad.

Ahti Mäe: Kes vastutab võimalike hindamisvigade eest?

Alar Noorvee: Eksperdil on siin oma vastutus. Veekoguste arvutamisel võetakse aluseks eestikeelses veisefarme puudutvas juhendis toodud standardkogused. Põhjavee depressioonilehtri tekkimisel võib tõesti hakata vesi kiiremini alumistesse kihtidesse liikuma, aga muidu ei tohiks kaevudele ohtu olla. Esialgse hinnangu kohaselt mõju ei ole.

Meelis Albert: Suuremat ohtu põhjaveele kujutab endast lägahoidla lekkimise oht. Kas lägahoidla põhja alla või ümbrusesse on kavandatud kontrollkaevud võimalike lekete avastamiseks?

Kalle Kadalipp: E-Betoelement pakub terviklahendust. Ümber lägahoidla rajatakse kontrollidrenaaž koos kaevudega.

Merit Kindsigo (Saaremaa KKT): Teen ettepaneku lisada programmi tolmu ja liikluse intensiivsuse küsimus. Praegu on keskkonnamõju hindamise objektiks planeeritav laut, kuid sinna juurde peaks kuuluma ka vana laut.

Alar Noorvee: Kuivõrd vana laut ei kuulu detailplaneeringu juurde, siis juriidiliselt see ei ole objekt. Ehk saab olukorra lahendada nii, et keskkonnamõjuhindamine käsitleb seda kui koosmõjus olevat objekti.

Ahti Mäe: Kas vana lauda kanalisatsioon jääb muutumatuks?

Kalle Kadalipp: Vana lauda territooriumil selle detailplaneeringuga tegevust ei kavandata. Sealt veetakse uude lauta vaid kommunikatsioonid, vesi ja elekter.

Liia Krumm: Laudakompleksi territooriumilt läheb läbi avalik tee. Kas see on lubatav? Kas see piima kvaliteedile mingit mõju ei avalda? Võiks selliseid sotsiaalseid aspekte analüüsida, seoses haiguste leviku ja loomade öörahuga näiteks.

Kalle Kadalipp: üks võimalus on lautade eraldamine piirdeaiaga, kui see osutub vajalikus.

Liia Krumm: Kahe lauda vahel peaks olema kindlasti mustkate. Aga kas laudas hakatakse kasutama silo?

Kalle Kadalipp: Praegu on põhisöödaks rullsilu, hoidlaid selle projekti käigus ei kavandata.

Merit Kindsigo: Mida sisaldab programmis nimetatud mõju inimese tervisel ja heaolule?

Alar Noorvee: See sisaldab eelkõige mõjusid põhjavee ja õhu kvaliteedi kaudu. Neid käsitletakse inimese tervise ja heaolu aspektist.

Merit Kindsigo: Vormilise poole pealt küsimus eelkõige vallale. Keskkonnateenistusest küsiti arvamust KSH algatamise kohta, kuid vastavat otsust pole keskkonnateenistusele laekunud ja Ametlikest Teadaannetest ei õnnetud seda ka leida. Sellisel juhul on tegu menetlusveiga ja protsessi tuleb uuesti alustada.

Tiit Põld: Teade peaks olema avaldatud, aga seda tuleb kontrollida.

Ahti Mäe: kui suur on tegelikult lauda maksimaalne loomade arv?

Aive Keskküla: 248 lüpsilehma on mõeldud nii esimeses kui teises etapis.

Priit Vellamäe: KSH programmis on vale loomade arv. Selle lauda asukohaga on ka mööda pandud.

Meelis Albert: KSH peab arvestama nii mõjusid I etapi puhul kui kogu planeeringu realiseerumisel.

Kalle Kadalipp: Programmis olevates alternatiivides täpsustatakse loomade arv ja hinnatakse vastavalt sellele.

Protokollis:
Riina Raasuke

Raumi POÜ Väljaküla küla veisefarimi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine
KSH programmi avalik arutelu - Osalejate nimekiri

17.05.2007

Nimi	Amet	Asutus	Tel nr	e-post	postiaadress
Alan Nourse	keskkonnamõju ekspert	OÜ Alkand	5540579	alan@alkand.ee	Piia 15B Tartu
Peet Kõrvald	kultuuripädevuse	---	53431729	peet@alkand.ee	---
Liina Raamtu	muusikaliigilise	OÜ Alkand	56645657	liina@alkand.ee	Liina 15B Tartu
Tõnis Kunder	alane	---	84776	---	---
Heide Kallik	Raua Põu	jalal. Orissaare	56509101	Heide.Kallik@norte.ee	Õigusaare 5. Sõnare 24
Heide Valba	jalal. liige	Raua Põu	56509130	---	"
DRIT VALAMÄE	4. klassikaklassi	Õrissaare kool	56992584	valamae@alkand.ee	---
Peeter Valamäe	OÜ projektide	õrissaare	5799884	peeter.valamae@alkand.ee	---
Ahti Väe	kollektiiv alane	---	5077281	ahvi.wae@norte.ee	Tagevere k.
Hõbe Kõn	---	Nõraku	56651774	---	---
IIIT PÕLD	õrissaare	Õrissaare kool	5208041	---	---
Meit Kiveling	keskkonnamõju	õrissaare KKT	4527766	meit.kiveling@õrissaare.ee	---
Meelis Albest	veisepädevuse	õrissaare kool	5044436	meelis.albest@õrissaare.ee	Talviku tn 22. Kõrva
Liina Ruomaa	jalal. jalal. jalal.	õrissaare KKT	53325577	liina.ruomaa@õrissaare.ee	"
Meredel Saar	---	---	5222290	---	---
Kalle Kadalipp	alane	AS VMT Elintus	53314378	kalle@vmt.ee	Reimata 17, 71010 Võhma

---

Lisa 5. KSH programmi heakskiitmise otsus

Pr Riina Raasuke
OÜ Alkranel
Riia 15B
51010 Tartu

Teic: 19.07.2007

Meie: 03.08.2007 nr 40-12-2/37357

Hr Raimu Aardam
Orissaare Vallavalitsus
Kuivastumnt 33
94601 Orissaare vald

Rauni POÜ Väljaküla küla veisefarmi keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

Saaremaa keskkonnateenistus tutvus OÜ Alkraneli poolt heakskiitmiseks esitatud Rauni POÜ Väljaküla küla veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmiga.

Oma kirjaga 15. detsembrist 2006 nr 7-1.5/399 soovis Orissaare Vallavalitsus Saaremaa keskkonnateenistuse seisukohta Orissaare valla Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise vajalikkuse kohta. Saaremaa keskkonnateenistus (kiri nr 40-12-1/3588 11.01.2007) andis (viidates keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 5 ja § 6, lg 2, punktidele 1, 11, 18 ja 22 ning § 33 lõigetele 1 ja 2) seisukoha, et Väljaküla lauda detailplaneeringuga kavandatav tegevus on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga ning kavandatava tegevuse mõju keskkonnale tuleb hinnata läbi keskkonnamõju strateegilise hindamise.

Orissaare vallavolikogu algatas oma otsusega 19.12.2006 nr. 97 Väljaküla küla Rauni POÜ veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise. Planeeringu eesmärgiks on 400-pealise lüpsifarmi rajamine Väljaküla külas Väljaküla lauda maaüksusele (katastriüksuse tunnus 55001:005:0296, pindala 9,51 ha). Keskkonnamõju strateegilise hindamise põhjenduseks on sobivaima ja keskkonnasäästliku lahenduse leidmine, keskkonnaseisundi kahjustamisvõimaluste minimeerimine ja säästva arengu edendamine.

Vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 35 lõikele 6 tuleb keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise või algatamata jätmise otsusest teatada 14 päeva jooksul otsuse tegemisest arvates ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja vähemalt ühes üleriigilise või kohaliku levikuga ajalehes ning liht- või tähtkirjaga sama paragrahvi lõikes 4 nimetatud asutusele isikule. Kohalikus ajalehes Meie Maa ilmus Väljaküla Rauni POÜ veisefarmi detailplaneeringu KSH algatamise teadaanne 04.01.2007, kuid seisuga 11.01.2007 ei olnud teadaanne ilmunud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Lisaks ei olnud vastavalt seaduses sätestatud nõuetele (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 35, lg 6) liht- või tähtkirjaga teavitatud asjassepuutuvaid asutusi või isikuid (sh Saaremaa keskkonnateenistust).

Tulenevalt tehtud menetlusvigadest algatas Orissaare vallavolikogu oma otsusega nr 148 05.06.2007 Rauni POÜ veisefarmi detailplaneeringu strateegilise hindamise teistkordselt. Planeeringu eesmärgiks on vallavolikogu otsuse kohaselt 868 pealise lüpsifarmi rajamine Väljaküla külas Väljaküla lauda maaüksustel (katastriüksuse tunnus 55001:005:0296; pindala 9,51 ha ja maaüksusel katastritunnusega 55001:005:0295; pindala 2,05 ha). Keskkonnamõju strateegilise hindamise põhjuseks on sobivaima ja keskkonnasäästlikuma lahenduse leidmine, keskkonnaseisundi kahjustamisvõimaluste minimeerimine ja säästva arengu edendamine.

Orissaare Vallavalitsus teatas Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest 07.06.2007 ametliku väljaande Ametlikud Teadaanded kaudu.

OÜ Alkranel saatis Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu KSH programmi eelnõu Saaremaa keskkonnateenistusele seisukoha võtmiseks 20.06.2007 (keskkonnateenistuses registreeritud 20.06.2007 nr. 40-12-2/31794).

Orissaare Vallavalitsus teatas Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust 18.06.2007 ametliku väljaande Ametlikud Teadaanded kaudu ja ajalehes Meie Maa 12.06.2007. Programmi avalikustamise teated saadeti menetlusosalistele ja huvirühmadele. Keskkonnamõju strateegilist hindamist viib läbi OÜ Alkranel.

Kõigil isikutel oli võimalik 21.06.2007 kuni 06.07.2007 keskkonnamõju strateegilise hindamise programmiga tutvuda Orissaare Vallavalitsuses ja veebilehel www.orissaare.ee ning esitada programmi kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi kirjalikult aadressil J. Hurda 35, 51005 Tartu või e-posti teel alar@alkranel.ee kuni 7. juulini 2007.a ja programmi avaliku arutelu koosolekul 10. juulil Tagavere algkoolis.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalik arutelu toimus 10.07.2007 Tagavere Algkoolis. Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta andsid esimese avaliku arutelu ajaks kirjaliku seisukoha Muinsuskaitseamet ja Sotsiaalministeerium. Sotsiaalministeerium soovitas KSH programmi eelnõu kohta küsida arvamust kohalikul tervisekaitsetalituselt (Pärnu Tervisekaitsetalituse Saaremaa osakond), kes 03.07.2007 kirjaga nr SA/1-11-1/192 oma seisukoha ka andis.

OÜ Alkranel esitas oma 19.07.2007. a kirjaga nr (registreeritud Saaremaa keskkonnateenistuses 20.07.2007 nr 40-12-2/37357) heakskiitmiseks Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi koos selle juurde kuuluvate lisadega.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise programm on koostatud, juhindudes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses sätestatust. Programm määratleb keskkonnamõju strateegilise hindamise ulatuse, selgitab eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju, nimetab isikud ja asutused, keda kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada, esitab KSH ja selle tulemuste avalikustamise ajakava ning sisaldab programmi koostanud eksperdi ja strateegilise planeerimisdokumendi koostaja andmeid.

Leiame, et Orissaare valla Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm vastab põhimõttelisel keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 36 lõikes 2 sätestatule.

Lähtudes celnevast ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 38 lõike 1 ja lõike 2 punkti 2 ning § 39 lõike 2 alusel kiidame Orissaare valla Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heaks.

Palume täiendada KSH programmi punkti 1 (*keskkonnamõju strateegilise hindamise objekt*) lausega, millest oleks võimalik üheselt välja lugeda, mitu looma planeeritakse mahutada kahte lauda kokku (Orissaare Vallavolikogu otsuses nr 148 5. juunist 2007 on see number 868). KSH programmist on samuti võimalik selline number arvutades saada, kuid leiame, et programmi parema mõistetavuse mõttes tuleb ära mainida loomade arv kokku.

Lugupidamisega

Jaan Ärmus
Jahinduse ja kalanduse peaspetsialist
juhataja ülesannetes

Piret Lang 45 27 775

Lisa 6. KSH aruande avalikustamise teated

SAAREMAA
Mahe köök

KENNOVÄÄRMISTÖÖD
KÄSITÖÖD
Remontööd
Sisäviilistys
Puhuri 2274 6623 (2234)
Puhuri 2274 6623 (2234)

Spa Hotelli MERI restorani
sisepääs 30 kr
Saaremaa Spa Hotellid

schy võtab
Töötajad
endimasina
Tööaeg: E-R kl 8-17

töölisi sobib mees-terahvale,
stamiseks tuu kahes vahetuses E-R 6-14 ja 14-22
Oga tööd, transporti Narva, väljaõpet kohapeal ja töötaja teenustele
lii ametlikult alates 10 000 - 17 000 krooni
Tööstus ja tööstustöid.

USE JUHATAJA
LDAJA
hale kandideerimiseks palume saata CV ja soovitaavaldus hiljemalt
17.a. aadressile Tallinnas 65 Kuresaare 93815,
e-postile irena@duzschy.com
telefonil 453 1313.

duzschy

Kuresaare, Komardandi 1
Töötajate vastuvõtt telefoni 45 33 783

VÄRVLISED VISIITKAARDID MEILT!

- kohapeal kujundamise võimalus
- värvitrukkis taustapildid, logod
- kiletamise võimalus

Enda kujundatud visiidikart saata
Info@malonaa.ee Info ja tellimine 455 5783

OKS
na!
ele
16,
5.30.

Riiklik Looduskaitsekeskus

SAARE REGIOONI
LASTE LOODUSKIRJANDUSE PÄEV

19. OKTOOBRI

Kell 13.30 Buss väljub Kuresaare bussijaama tagusest parklasest Loonasse
kell 14 Tervisaajok ja sõgisesed mahlad kringliga
Näitusega tutvumine "Laste loodusaamatud eesti kirjandusest"

Päeva avamine (Kadri Kullapere)
Kirjanik **Vilja Ränk** annab ülevaate eesti laste looduskirjandusest
Kõos pojaga kirjeldavad nad loodusaamatute valimisi

kell 18 Buss väljub Loonasi Kuresaarde

Õritus on tasuta

Toetab SA Keskkonnainvesteeringute Keskus

Info ja registreerimine tel 454 8880
kadri.kullapere@lk.ee

Talupidajad, 6. novembril kell 15.30 toimub Tagavere
alkkoolis Saare maakonnas Orissaare vallas Väljaküla
kõla Väljaküla lauda maastikule kavandatava
veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõju
strateegilise hindamise aruande avalik arutelu.

Väljaküla lauda maastik detailplaneeringu eesmärgiks on
ehitusõlgu aruandeline uus lõpplauda ja vedolaõnnikuhoidla (te)
ehituseks ning heakorrasuse, haigastuse, juurdepääsuade,
parkimise ja tehnovõrkudega varustamise lahendamise.
Keskkonnamõjude strateegilise hindamise eesmärgiks on
strateegilise planeeringu dokumendi elluviimisega eeldatavalt
kaasneva keskkonnamõju analüüsimine, kaasates analüüsij
olemasoleva Väljaküla laudaga seonduva (kokku uues ja vanas
farmis 868 looma). Piirilt keskkonnamõju strateegilise
planeerimis dokumendi elluviimisega ei kaasne.

Avalikute arutelude eelneb 12. oktoobrist kuni 6. novembrini
Raimi POÜ Väljaküla kõla veisefarmi detailplaneeringu
keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik
väljapanek. Aruandega on võimalik tutvuda Orissaare
vallavalituses (aadress: Kiviaste mnt. 33, Orissaare, Saaremaa)
ning Orissaare valla koduleheküljel www.orissaare.ee ja lingilt
<http://www.vmt.ee/vmt/sis/failid.htm>
Aruande kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi
saab esitada aruteju koosolekul ja kuni 2. novembrini 2007.a
posti ning e-kirja teel aadressil J.Hurda 35, 51005
Tartu või glar@alkruuel.ee

Väljaküla lauda maastik detailplaneeringu algataja:
Orissaare vallavalitsus (Kiviaste mnt. 33, 94601
Orissaare, Saare maakond, kontaktisik Tiit Põld, 45 45 602)
Otsustaja: Orissaare vallavolikogu (Kiviaste mnt. 33, 94601
Orissaare, Saare maakond, kontaktisik Raimu Aardam,
45 45 563) Koostamise korraldaja: Raimi POÜ (Tagavere,
94601 Orissaare vald, Saare maakond, kontaktisik Aivo
Keakküla, 4528610) Detailplaneeringu koostaja: AS VMT Ehitus
(Reinu tee 27, 71010 Viljandi, kontaktisik Kalle Kadalipp,
4349747) Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviija:
OÜ Alkranel (J.Hurda 35, 51005 Tartu, kontaktisik
Aivar Noorvee, 7366676)

VIH

KES ON UPS BANG?

RADIO SAATEKAVA

20.15 Sport. 20.45 Öhtujutt lastele. 21.05 Pärimuster. Ants Johanson. 22.00 Uudlaed. Sport. 22.30 Avari (kordus). 23.05 KÕP

VIKERRADIO

**Ametlikud
Teadaanded****10.10.2007 Keskkonnamõju hindamise teated**

Teisipäeval 06. novembril 2007. a kell 15.30 toimub Tagavere algkoolis Saare maakonnas Orissaare vallas Väljaküla küla Väljaküla lauda maatükile kavandatava veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik arutelu.

Väljaküla lauda maatüki detailplaneeringu eesmärgiks on ehitusõiguse andmine uue lüpsilauda ja vedelsõnnikuhoidla(te) ehituseks ning heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsude, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise lahendamiseks.

Keskkonnamõjude strateegilise hindamise eesmärgiks on strateegilise planeeringudokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju analüüsimine kaasates analüüsi olemasoleva Väljaküla laudaga seonduva (kokku uues ja vanas farmis 868 looma).

Piiritlest keskkonnamõju strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega ei kaasne.

Avalikule arutelule eelneb 12. oktoobrist kuni 06. novembrini 2007. a Rauni POÜ Väljaküla küla veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik väljapanek. Aruandega on võimalik tutvuda Orissaare vallavalitsuses (aadress: Kuivastu mnt 33, Orissaare, Saaremaa) ning Orissaare valla koduleheküljel www.orissaare.ee ja lingilt <http://www.vmt.ee/vmt/sisu/failid.htm>.

Aruande kohta ettepanekuid, vastuvälteid ja küsimusi saab esitada arutelu koosolekul ja kuni 02. novembrini 2007. a postil ning e-kirja teel aadressil J.Hurda 35, 51005 Tartu või alar@alkranel.ee

Väljaküla lauda maatüki detailplaneeringu:

Algataja: Orissaare Vallavalitsus (Kuivastu mnt 33, 94601 Orissaare, Saare maakond, kontaktisik Tilt Põid, 454 5602)

Otsustaja: Orissaare Vallavolikogu (Kuivastu mnt 33, 94601 Orissaare, Saare maakond, kontaktisik Raimu Aardam, 454 5563)

Koostamise korraldaja: Rauni POÜ (Tagavere, 94601 Orissaare vald, Saare maakond, kontaktisik Aive Keskküla, 452 8610)

Detailplaneeringu koostaja: AS VMT Ehitus (Reinu tee 27, 71010 Viljandi, kontaktisik Kalle Kadalipp, 434 9747)

Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviija: OÜ Alkranel (J.Hurda 35, 51005 Tartu, kontaktisik Alar Noorvee, 736 6676).

www.ametlikudteadaanded.ee

Lisa 7. KSH aruande avaliku arutelu protokoll ja arutelul osalenute nimekiri

Rauni POÜ Väljaküla küla veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik arutelu

PROTOKOLL

6. november 2007
Tagavere Algkoolis

Arutelu algas kell 15.30 ja lõppes kell 16.45.

Arutelu juhatas: Kalle Kadalipp

Protokollis: Reet Kivisild

Osalejad: arutelul osales 16 inimest (osalejate nimekiri lisatud)

Päevakord:

1. Rauni POÜ Väljaküla küla veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande tutvustamine (Alar Noorvee);
2. Küsimused ja ettepanekud KSH aruande täiendamiseks.

KUULATI:

Alar Noorvee (OÜ Alkranel, KSH juhtekspert) andis ülevaate KSH aruandest, tuues välja asukoha üldise keskkonna ülevaate, detailplaneeringu ja selle alternatiivide olulisemad hindamistulemused ning leevendavad meetmed.

KÜSIMUSED JA ETTEPANEKUD:

Liia Krumm (Saaremaa KKT, välisõhu kaitse peaspetsialist): Metoodilise lähenemise poolest ei rahulda see, et aruandes on välja toomata eriheitmed ning viited, kust on pärit algandmed. Keskkonnaministeerium respektseb neid eriheitmeid, mis on kirjas PVT-s või siis CORINAIR-juhendis. Kui on kasutatud algandmeid, mis pärinevad mujalt allikatest, siis tuleb need kooskõlastada Keskkonnaministeeriumiga nii, nagu välisõhu kaitse seadus seda ette näeb. Teie poolt kasutatud algandmed ei lange kokku PVT-ga, ilmselt on kasutatud uuringuid, kus on käsitletud lautu, kus toimub ka väljas karjatamine.

Teiseks, õhusaaste modelleerimise juures ei olnud Teil välja toodud parameetreid nagu kõrgused, väljumiskiirused, mahtkiirused, ventilatsiooniparameetrid jm.

Alar Noorvee: Mahtkiiruseid kui selliseid ei saa vabapidamislauda puhul arvutada, kuna õhukardinad on laudas kogu aeg avatud ning seetõttu toimub suurem lendumine kardinade kaudu, mitte ventilatsiooniavadest.

Liia Krumm: Õhukardinatelt lendumine on joonallikas. Mis puudutab Teie väidet, et tulenevalt põllumajanduse ettevõtete eripärast võib väljaspool tootmisterritooriumi õhusaaste piirnормid olla ületatud, ei pea kindlasti paika.

Alar Noorvee: Selles osas oleks siis võib-olla tarvis diskuteerida Keskkonnaministeeriumiga, sest nii mõneski keskkonnateenistuses on see paika pidanud,

sest selline erandi tegemise võimalus on seaduses olemas ning ma arvan, et Eestis peaks enamik farme kinni pandama, kui erandi tegemise võimalus puuduks. Mina isiklikult pole kohanud ühtegi farmi, kus ei ületataks õhusaaste piirnorme väljaspool tootmisterritooriumit.

Liia Krumm: Kärla farmis näiteks, millele on ka keskkonnaprobleemsluba juba väljastamisel, neid piirnorme väljaspool tootmisterritooriumit ei ületata. Aga siin on ka teine võimalus: kuna ümberkaudsed põllud kuuluvad Rauni POÜ-le, siis oleks võimalik ehk tootmisterritooriumit suurendada.

Alar Noorvee: Tegelikult teeb see sama välja, kuna eesmärgiks on see, et lõhn ei ulatuks lähimate elamuteni. Tootmisterritooriumi küsimus on siiski juriidiline.

Liia Krumm: Ma kahtlen ka sõnnikuhoidla põhuga katmise võimaluses. Jutt on väga ilus, aga kuidas see katmine reaalset toimub. Miks ei ole kaalutud tavalise lägahoidla rajamise võimalust? Seal oleksid ju õhuheitmed väiksemad.

Alar Noorvee: Me otsustasime, et võtame selle alternatiivi kaalumisele juhul, kui on oht, et õhusaaste piirnorme ületatakse lähimate elamute juures. Kuna jõudsime järeldusele, et meie hinnangul seda ohtu ei ole, siis puhtalt seetõttu, et betoonist lägahoidla ehitusmaksumus on palju kallim kui laguuntüüpi hoidla maksumus, otsustati arendaja poolt laguuntüüpi hoidla rajamise kasuks, kuna selle rajamisega ei kaasne olulisi probleeme.

Liia Krumm: Samas on siiski elumajad küllaltki lähedal ning seda arvestades oleks võinud ka betoonelementidest vedelsõnnikuhoidla alternatiivi kaaluda.

Alar Noorvee: Ma saan täiesti aru, et elumajad on küllaltki lähedal, kuid kuni elamutele ei tekitata probleeme, siis pole ka antud alternatiivi kaalumine vajalik. Kui nendega oleks probleem (nagu näiteks Võhandu farmi puhul Võrumaal), siis oleks ka vastavaid leevendavaid meetmeid kasutusele võetud nagu betoonelemendist sõnnikuhoidla rajamine või efektiivsema ujuvkatte kasutamine. Samas on modelleerimisel kasutatud põhuga katmise varianti, mis on kõige vähemefektiivsem meetod õhuheitmete vähendamisel. Kõik teised katted (kergekruus, rapsiõli, turvas) on efektiivsemad kui põhk.

Liia Krumm: Katete osas pole seni veel selge, kuidas neid kasutada saab ehk et teoreetiliselt on paigas, milline kate on efektiivsem, kuid kuidas neid paigaldada. Kergkruus kipub ummistama pumbad ja seadmed.

Endel Salu (Rauni POÜ osanik): Turbakatte paigaldamine käib puhuri abil õhuga sarnaselt kergkruusa paigaldamisele.

Ahti Mäe (kohalik elanik): Ma küsiksin alternatiivide tabeli kohta: siin on antud kaalud, kriteeriumid ja hindepallid, aga kuidas need saadud on.

Alar Noorvee: Tulenevalt metoodikast annab iga ekspertgrupi liige kriteeriumitele vastavalt olulisusele oma hinnangu. Kriteeriumite kaalude summa annab lõpuks kokku ühe või 100-ga läbi korrutades 100 %. Kriteeriumite kaal saadakse läbi kõikide ekspertgrupi liikmete pandud kaalude keskmistamise. Antud aruandes siis on olulisemad valdkonnad (kriteeriumid) nt pinna- ja põhjavesi ning õhukvaliteedi küsimused, mille kaalud on ka suuremad, võrreldes nt mõju valdkonnaga „Maastikuilme muutused”. Hindepallid on tekstis ära kirjeldatud ning mõju olulisus lahti kirjutatud, et kas on tegemist tugeva, mõõduka või nõrga keskkonnamõjuga. Sellest lähtuvalt tekivad tabelisse hindepallid, mis kriteeriumi kaaluga läbi korrutades annab kaalutud hindepalli.

Ahti Mäe: Ühesõnaga on tegemist täiesti suvalise ning subjektiivselt määratud hinnanguga.

Alar Noorvee: Subjektiivselt on nad määratud küll, kuid ma ei ütleks, et hinnang on suvaline. Hinnang tugineb siiski paljudele uuringutele, kirjandusallikatele ning enda kogemusele, millised need mõjud on. Välja on toodud olulisemad ohud, mõjud ning leevendavad meetmed, mida tuleb rakendada arendustegevuse rakendamisel. Suvaline pole antud hinnang kindlasti mitte, sest me oleme ekspertgrupiga mõjud lahti kirjutanud lähtuvalt kohalikest tingimustest ning ka omavahel need läbi kaalunud ja arutanud. Kavandatav tegevus osutus parimaks lahenduseks seetõttu, et arendaja poolt kavandatav tegevus ongi tänapäeval parimaks lahenduseks veisekasvatuse arendamiseks.

Ahti Mäe: Kas Teie kirjapandu on lõplik tõde või tehakse ka mingi ekspertiis sellele hinnangule?

Alar Noorvee: Järelvalveasutusel, keskkonnateenistusel on õigus ekspertiisi nõuda, kuid üldjoontes aktsepteeritakse mõjuhindamise tulemusi, kui ei esine järelvalveasutuse arvates töös olulisi möödalaskmisi.

Liia Krumm: Mis puudutab kaevude kuivaksjäämise ohtu, siis meie maja inimesed on seda meelt, et see oht pole nii suur. Sooviks teada kohalolijate arvamust, kas on tarvis aruandes kirjeldatud testi vee osas läbi viia või mitte.

Ahti Mäe: Kindlasti oleks tarvis. Aruandes on välja toodud, et kui Rauni POÜ lõpetab tegevuse, siis jäävad maad sööti ning võsastuvad, kuna maad on kehvad. Minu teada on meie kandis Saaremaa kõige paremad mullad üldse. Maad ei jää kindlasti harimata, kui Rauni oma tegevuse lõpetab.

Alar Noorvee: Aga sellisel juhul on teised põllumajandustootjad sunnitud rakendama mingit analoogset tegevust, et see maa omaks sama väärtust.

Ahti Mäe: Seda küll, aga kust te võtate, et see konkreetne laut määrab ümberkaudsete maade saatuse.

Alar Noorvee: Kuivõrd tegemist on Rauni POÜ poolt algatatud detailplaneeringuga tema enda tegevuse arendamiseks, siis antud ettevõttele ongi see lõpp, kui ei saa

arendustegevust ellu viia. Arvestada tuleks ka sellega, et Rauni POÜ-le kuulub enamik ümberkaudsetest põldudest. Kui Rauni POÜ ei vii oma tegevust ellu, siis ei saa ka edaspidi välistada seda, et mõni teine ettevõtte ei taha Väljaküla külla arendustegevust planeerida.

Kalle Kadalipp: Ma vastaksin sellele küsimusele sellisena, et antud juhul hinnatakse detailplaneeringu realiseerimisega kaasnevat keskkonnamõjusid. Ei tegelda küsimusega, kas sinna farmi rajada või mitte, vaid tegeletakse sellega, mida konkreetne arendustegevus endaga kaasa toob. Sellelt positsioonilt lähtub kogu keskkonnamõju strateegiline hindamine. KSH puhul on seadusandja selle niimoodi ette kirjutanud ja sellest me ka lähtume.

Ahti Mäe: Positsioon on selge, aga siis tulekski mõjusid objektiivselt hinnata. Nt sotsiaal-majanduslikud mõjud, siin pole arvestatud negatiivsete mõjudega. Tundub täiesti ebaloogiline, et arendustegevus ei too kaasa ühtegi negatiivset mõju.

Alar Noorvee: Kas Te oskate tuua mõne näite negatiivsetest mõjudest sotsiaal-majanduslikus valdkonnas?

Ahti Mäe: Nt lähemal asuvate majapidamiste inimesed on sunnitud oma majadest minema kolima.

Alar Noorvee: Seda teemat on käsitletud peatükis „Inimeste heaolu ja tervis”. Ma küll ei ütleks, et inimesed, kes on siia maani selle farmi läheduses elada saanud, peaksid hakkama siit minema kolima. Vastasel juhul tuleks pooltel Saaremaa elanikel elukohta vahetada, kuna farme on siinkandis omajagu palju. Miks peaksid inimesed minema kolima, kui mõju hindamise tulemused ei näita, et see hais saab olema lähimate elamute juures nii häiriv? Aruandes on ka välja toodud, et kui kaevudest hakkab joogivesi kaduma, siis tuleb nendele majapidamistele joogiveevarustus tagada. Seetõttu ei näe ma siinkohal küll ühtegi argumenteeritud põhjust, miks see mõju on nii negatiivne sellepärast, et inimestele üleüldiselt ei meeldi, kui natukenegi tugevamate mõjutustega tegevus nende kodukoha lähedal ellu viiakse. Meie peame oma hinnangus tuginema konkreetsetele argumentidele, mitte emotsioonidele.

Ahti Mäe: Meie küla puhul on olemas väga negatiivne kogemus seoses seafarmi rajamisega, mis praktiliselt terroriseerib kõiki elanikke.

Alar Noorvee: Seafarmi ja veisefarmi puhul on sees väikesed erinevused. Esiteks, haisuteke on sigalate puhul alati oluliselt suurem kui veisefarmide puhul, mis tuleneb puhtalt loomade seedetegevusest ja söödaratsioonist. Teiseks pole siia maani sigalatel olnud kohustust katta lägahoidla kattega. See kohustus peaks tekkima alles 2009 või 2010. aastal.

Liia Krumm: Kompleksloa koostajatel on see kohustus juba tekkinud alates 30. oktoober 2007, sest kompleksloa omamisel on vajalik parima võimaliku tehnika rakendamine. Hoidla katmine on parim võimalik tehnika.

Ahti Mäe: Miks Te eeldate seda, et kui praegu on seal vana laut ja uut ei ehitata, siis vana laudaga ei tehta midagi, reostatakse samamoodi keskkonda edasi, aga uue ehitamisel ehitatakse uus farm aj tehakse korda ka vana laut?

Alar Noorvee: Vana lauta ei saa hakata senikaua korda tegema, sest loomi pole kuhugi panna. Teised Rauni laudad on väga amortiseerunud, loomi ei saa ka sinna paigutada. Vanu lautu on keeruline renoveerida vabapidamislaudaks, see jääb siiski noorloomade ja kinnislehmade jaoks. Uue lauda ehitamine on tunduvalt lihtsam.

Ahti Mäe: Olemasolev tahesõnnikuhoidla renoveeriti ka nõ töö käigus, aga see ei mahuta ikka 8 kuu sõnnikut ära.

Endel Salu: Aruandes on kirjas, et kui vanasse lauta tulevad ainult noorloomad ja kinnislehmad, siis on olemasoleva tahesõnnikuhoidla maht piisav. Rekonstrueerida on vaja ainult virtsakogumissüsteem.

Ahti Mäe: Teil on kujundatud väga selged arusaamad, et kui uut lauta ei tule, siis lõpetatakse tegevus. Miks ei ole võimalik vanu lautasid korda teha, mis tuleb uus suur laut rajada?

Alar Noorvee: Vanad laudad on amortiseerunud ning ehitatud nii, et neid pole võimalik vabapidamisega lautadeks ümber ehitada. Varsti ei vasta vanad laudad enam parimale võimalikule tehnikale ning neid ei saa enam käigus hoida. Kui nende rekonstrueerimine on välistatud, siis pole muud võimalust, kui uus laut rajada.

Aive Kesküla (Rauni POÜ esimees): Vanad laudad on nii väikesed, et nende ümberehitamine vabapidamisega laudaks pole majanduslikult otstarbekas ega ka võimalik.

Endel Salu: Pahila lauta pole ökonoomne pidada, sest pole inimesi ning maad on ka vähe ümber, Harju laut ähvardab sisse variseda, hea kui uue lauda valmimiseni vastu peab. Kui käiku jätta ainult Väljaküla laut, siis ei tasu seda ühistut enam pidada, sest siis ei tule omadega enam välja.

Ahti Mäe: Miks te peate kõik loomad ühte lauta kokku tooma, miks ei võiks mitut väiksemat lauta ehitada?

Alar Noorvee: Mitme väiksema lauda rajamine on kindlasti suuremate keskkonnamõjudega tegevus kui ühe suure lauda rajamine. Lautade ehitamisel erinevatesse kohtadesse kaasnevad keskkonnamõjud seoses transpordiga, ehitusega, materjali kulu, topelt seadmete kasutamine, energiakulu jne.

Liia Krumm: Aruande nõrk koht on ka selles, et programmi avalikul arutelul tehtud ettepanekuid kaaluda ka teisi võimalikke asukohti farmi rajamiseks pole antud aruandes käsitletud. Asukoha alternatiive pole kaalutud.

Alar Noorvee: Kuna tegemist on detailplaneeringuga, mis on algatatud konkreetse asukohta, siis meil on väga raske analüüsida teisi asukohti, kuna detailplaneeringu algatamise otsus on seotud antud kohaga. Arendaja, nagu ma aru saan, on ka väga pikalt kaalunud võimalike asukoha variantide üle ning leidnud, et Väljaküla on parim lahendus eelkõige seetõttu, et asukoht jääb Rauni POÜ-le kuuluvale maale ning lähedal on oma põllu- ja rohumaid ning vana lauda saab ära kasutada noorloomade ja kinnislehmade pidamisel.

Aive Kesküla: Asukoha valimisel peeti maha pikki arutelusid ja vaidlusi. Lõpuks tuleb farm ju nagunii ühe koha peale ehitada. Väljaküla lauda juurde farmi rajamise otsuse juures oli oluliseks maa küsimus ning ka see, et Väljaküla laut on meie lautadest kõige uuem ning vana lauda rekonstrueerimisse oleme juba investeerinud.

Ahti Mäe: Keskkonnamõju hindamise programmis on välja toodud, et käsitletakse ka transpordi suurenemisest tingitud mõju teedele. Aruandes on poole lausega mainitud, et ei nähta ette olulist vedude mahu suurenemist. Kui 2 kuni 4 korda loomade arvu suurendatakse, siis on täiesti ebaloogiline, et vedude arv ei suurene.

Alar Noorvee: Aruandes on ka kirjas see, et on olemas risk teede olukorra halvenemiseks ning soovitus katta antud tee kõvakattega. Kui vedude arv ei suurene 2 või 3 korda, siis pole meie hinnangul tegemist olulise liiklustiheduse kasvuga. Vedusid on võimalik efektiivistada, sest pooltühjasid vedusid rohkem ei teostata, mistõttu ei suurene vedude arv 2- või 3-kordseks.

Riina Raasuke (OÜ Alkranel, projektijuht): Hetkel tuuakse söötasid lauda juurde väga väikestes kogustes, kuna neid pole kuskil hoida. Uue lauda rajamisega ehitatakse ka uus söödahoidla (söödahoidla saab olema kergehitis), mis mahutab rohkem söötasid ja nii saab tuua kohale korraga terve koorma. Seetõttu ei suurene vedude arv oluliselt.

Protokollis:
Reet Kivisild

Rauni PÕÜ Väljaküla kulla veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine
KSH aruande avalik arutelu - Osalejate nimekirj

6.11.2007 kl 15.30

Nimi	Amet	Asutus	Tel nr	e-post	postiaadress
Reet Kirsind	keskkonnamõjuarst	õu Alkmaar	53431 729	natta@alkmaard.ee	Piig15 B, Tartu
Aive Keskila	juhul. arst	Rauni Põü	56509 101	aive.keskila@naita.ee	Püssane v
Liia Saar	loomakas. juht	Rauni Põü			Puinaare v.
Liia Suurm	reagentarst	Saaremaa KKT	452 7759	liia.suurm@saare.ee	Liivimäe
Piret Ojane	loomakasvat spetsialist	Saaremaa KKT	45 27 775	piret.ojane@saare.ee	Tallinna 29, Kõnnuare
Melmuš Lepist	Rauni osariis	Rauni Põü	56504172		Puinaare vallas
ENDRI SÄLU	Rauni osariis	Rauni Põü	5836634		Leina Põõnare
Ahti Mae	kollekt. elanik	-	5077281	ahti.mae@naita.ee	Tegavõu k, Puinaare v.
Ain Lember	OMA SOOJ				
IVAR AINSBER	ORISSAARE VI	ORISSAARE VI	45 45 593	ivare.ainsber@orissare.ee	Kuivõdu mnt, 33, Osipõõnare
ROBERT VEERAMÄE	KOHAIK ELANIK	-	5729884		Orissaare v. Vei Puinaare v.
REIT VEERAMÄE	ÜHISKOOL	Võrkude osast	5688384	reit.veeramae@vha.ee	
TIIT PÕLD	ORISSAARE VI	ORISSAARE VI	5208014	tiit.pold@orissare.ee	ORISSAARE VÕIDU
Liina Raavaste	projekt. juht	Õu Alkmaar	56615657	liina.raavaste@alkmaard.ee	Piia 15 B, Tartu
Kalle Kodalaime	arhitekt	AS MIT Ehitus	53314747	kalle@mit.ee	Reimste 27, Viljandi
Aleksi Mõnne	beskonnatekspert	Õu Alkmaar	5540579	aleksi@alkmaard.ee	Liia 15 B, Tartu

Lisa 8. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmise otsus

Hr Alar Noorvee
OÜ Alkranel
Riia 15B
51010 Tartu

Teie: 15.01.2008

Meie: 08.02.2008 nr 40-12-2/07/47592

Hr Raimu Aardam
Orissaare Vallavalitsus
Kuivastu mnt 33
94601 Orissaare vald

Pr Aive Kesküla
Rauni POÜ
Tagavere
94601 Orissaare vald

Hr Kalle Kadalipp
VMT Ehitus AS
Reinu tee 27
71010 Viljandi

Rauni POÜ Väljaküla küla veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne

Saaremaa keskkonnateenistus tutvus OÜ Alkraneli poolt heakskiitmiseks esitatud Rauni POÜ Väljaküla küla veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruandega.

Oma kirjaga 15. detsembrist 2006 nr 7-1.5/399 soovis Orissaare Vallavalitsus Saaremaa keskkonnateenistuse seisukohta Orissaare valla Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise vajalikkuse kohta. Saaremaa keskkonnateenistus (kiri nr 40-12-1/3588 11.01.2007) andis (viidates keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 5 ja § 6, lg 2, punktidele 1, 11, 18 ja 22 ning § 33 lõigetele 1 ja 2) seisukoha, et Väljaküla lauda detailplaneeringuga kavandatav tegevus on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga ning kavandatava tegevuse mõju keskkonnale tuleb hinnata läbi keskkonnamõju strateegilise hindamise.

Orissaare vallavolikogu algatas oma otsusega 19.12.2006 nr. 97 Väljaküla küla Rauni POÜ veisefarmi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise. Planeeringu eesmärgiks on 400-pealise lüpsifarmi rajamine Väljaküla külas Väljaküla lauda maaüksusele (katastriüksuse tunnus 55001:005:0296, pindala 9,51 ha). Keskkonnamõju strateegilise hindamise põhjenduseks on sobivaima ja keskkonnasäästliku lahenduse leidmine, keskkonnaseisundi kahjustamisvõimaluste minimeerimine ja säästva arengu edendamine.

Vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 35 lõikele 6 tuleb keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise või algatamata jätmise otsusest teatada 14 päeva jooksul otsuse tegemisest arvates ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja vähemalt ühes üleriigilise või kohaliku levikuga ajalehes ning liht- või tähtkirjaga sama paragrahvi lõikes 4 nimetatud asutusele isikule. Kohalikus ajalehes Meie Maa ilmus Väljaküla Rauni POÜ veisefarmi detailplaneeringu KSH algatamise teadaanne 04.01.2007, kuid seisuga 11.01.2007 ei olnud teadaanne ilmunud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Lisaks ei olnud vastavalt seaduses sätestatud nõuetele (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 35, lg 6) liht- või tähtkirjaga teavitatud asjassepuutuvaid asutusi või isikuid (sh Saaremaa keskkonnateenistust).

Tulenevalt tehtud menetlusvigadest algatas Orissaare vallavolikogu oma otsusega nr 148 05.06.2007 Rauni POÜ veisefarmi detailplaneeringu strateegilise hindamise teistkordselt. Planeeringu eesmärgiks on vallavolikogu otsuse kohaselt 868 pealise lüpsifarmi rajamine Väljaküla külas Väljaküla lauda maaüksustel (katastriüksuse tunnus 55001:005:0296; pindala 9,51 ha ja maaüksusel katastritunnusega 55001:005:0295; pindala 2,05 ha). Keskkonnamõju strateegilise hindamise põhjuseks on sobivaima ja keskkonnasäästlikuma lahenduse leidmine, keskkonnaseisundi kahjustamisvõimaluste minimeerimine ja säästva arengu edendamine.

Orissaare Vallavalitsus teatas Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest 07.06.2007 ametliku väljaande Ametlikud Teadaanded kaudu.

OÜ Alkranel saatis Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu KSH programmi eelnõu Saaremaa keskkonnateenistusele seisukoha võtmiseks 20.06.2007 (keskkonnateenistuses registreeritud 20.06.2007 nr. 40-12-2/31794).

Orissaare Vallavalitsus teatas Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust 18.06.2007 ametliku väljaande Ametlikud Teadaanded kaudu ja ajalehes Meie Maa 12.06.2007. Programmi avalikustamise teated saadeti menetlusosalistele ja huvirühmadele. Keskkonnamõju strateegilist hindamist viib läbi OÜ Alkranel.

Kõigil isikutel oli võimalik 21.06.2007 kuni 06.07.2007 keskkonnamõju strateegilise hindamise programmiga tutvuda Orissaare Vallavalitsuses ja veebilehel www.orissaare.ee ning esitada programmi kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi kirjalikult aadressil J. Hurda 35, 51005 Tartu või e-posti teel alar@alkranel.ee kuni 07.07.2007 ja programmi avaliku arutelu koosolekul 10.07.2007 Tagavere algkoolis.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalik arutelu toimus 10.07.2007 Tagavere Algkoolis. Keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kohta andsid esimese avaliku arutelu ajaks kirjaliku seisukoha Muinsuskaitseamet ja Sotsiaalministeerium. Sotsiaalministeerium soovitas KSH programmi eelnõu kohta küsida arvamust kohalikul tervisekaitsetalituselt (Pärnu Tervisekaitsetalituse Saaremaa osakond), kes 03.07.2007 kirjaga nr SA/1-11-1/192 oma seisukoha ka andis.

OÜ Alkranel esitas oma 19.07.2007. a kirjaga nr (registreeritud Saaremaa keskkonnateenistuses 20.07.2007 nr 40-12-2/37357) heakskiitmiseks Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi koos selle juurde kuuluvate lisadega.

Orissaare valla Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm vastas keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 36 lõikes 2 sätestatule. Saaremaa keskkonnateenistus kiitis KeHJS § 38 lõike 1 ja lõike 2 ning § 39 lõike 2 alusel Orissaare valla Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heaks oma 03.08.2008 kirjaga nr 40-12-2/37357.

Orissaare Vallavalitsus, Rauni POÜ ja OÜ Alkranel teatasid Orissaare valla Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamisest ja avalikust arutelust 10.10.2007 ametliku väljaande Ametlikud Teadaanded ja 12.10.2007 ajalehe Meie Maa kaudu. Aruande avalikustamise teated saadeti täht- ja lihtkirjadega menetlusosalistele ja huvirühmadele.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega oli kõigil isikutel võimalik tutvuda 12.10.2007-06.11.2007 Orissaare vallavalitsuses, Orissaare valla koduleheküljel www.orissaare.ee ning VMT Ehituse koduleheküljel www.vmt.ee. Aruande kohta oli võimalik esitada OÜ-le Alkranel kirjalikke ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi kuni 02.11.2007.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik arutelu toimus 06.11.2007 Tagavere algkoolis.

OÜ Alkranel esitas oma 15.01.2008 kirjaga Orissaare valla Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande Saaremaa keskkonnateenistusele heakskiitmiseks.

Saaremaa keskkonnateenistus keskkonnamõju strateegilise hindamise järelevalvajana leiab, et Orissaare valla Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne vastab üldjoontes KeHJS § 40 sätestatule.

Lähtudes eelnevast ning võttes aluseks KeHJS § 38, lõike 2 punktid 3 ja 4 ning § 42 lõiked 2, 4 ja 5 kiidab Saaremaa keskkonnateenistus Orissaare valla Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heaks ning kinnitab keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes lk. 66 toodud seiremeetmed (välja arvatud välisõhu kvaliteedi hindamise vajalikkust käsitlev osa, kuna tulenevalt kehtivast seadusandlusest tuleb välisõhu seiret läbi viia).

Tulenevalt aruandes tehtud ettepanekutest ja soovitudest ning võttes aluseks KeHJS 43 lõike 1 määrame Orissaare valla Väljaküla küla Väljaküla lauda maaüksuste detailplaneeringu elluviimiseks järgmised keskkonnanõuded:

- 1) Viia ellu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes käsitletud alternatiivvariant I, mille puhul on KSH aruande tulemuste järgi kõiki keskkonnamõju valdkondi arvestades negatiivne keskkonnamõju kõige väiksem.
- 2) Loobuda laguuntüüpi sõnnikuhoidla rajamisest ning rajada vedelsõnniku hoidmiseks rõngasmahutid, mille alla on vajalik rajada drenaaž koos seirekaevudega.
- 3) Olemasolev puurkaev tuleb rekonstrueerida või rajada uus puurkaev.
- 4) Vähendamaks uue farmi rajamisest ja ekspuateerimisest tulenevat mõju inimeste heaolule ja tervisele soovime edaspidise tegevuse käigus järgida KSH aruandes lk. 55 toodud leevendavaid meetmeid. Kindlasti on väga oluline farmikompleksi läbiva kruusatee rekonstrueerimine ja muutmine tolmuvabaks.

Juhime tähelepanu asjaolule, et KeHJS § 40 lõige 1 järgi on KSH aruanne osa strateegilisest planeerimisdokumentidist.

Lugupidamisega

Raivo Kallas
Juhataja

Liia Krumm 422 7759
Meelis Albert 452 7762
Piret Lang 452 7775